

Utenriksdepartementet
Postboks 8114 dep
0032 OSLO

Oslo, 17.12.2009

NOU 2009:19 Skatteparadis og utvikling

Den norske Revisorforening (DnR) er ikke tatt med på høringslisten for denne utredningen. Vi er blitt kjent med utredningen etter at høringsfristen er ute. Siden utredningen reiser en del spørsmål på fagområder hvor vi normalt er engasjerte, har vi likevel valgt å gi noen korte kommentarer til utredningen.

Utredning dreier seg om viktige spørsmål i både et samfunnsøkonomisk og bedriftsøkonomisk perspektiv. Vi er enig i at det er viktig å fremme forslag som kan bidra til å begrense illegal kapitalflukt og hvitvasking. Det er da synd at utvalget på sentrale områder baserer seg på et ufullstendig bilde av gjeldende reguleringer og praksis. Vi mener at kapitalfluktutvalgets utredning ikke er egnet som grunnlag for eventuelt å gå videre med forslag til endringer i lovgivningen.

Krav til reviderte regnskaper i skatteparadiser

Utvalget drøfter i kap 3, spesielt punktene 3.2.2 og 3.3.3, konsekvensene av manglende krav til utarbeidelse, revidering og offentliggjøring av årsregnskap. Vi deler utvalgets vurderinger av at dette øker risikoen for skatteunndragelser.

Det eksisterer regnskapsstandarder som er globalt anerkjente og som også er vel kjente i de fleste skatteparadiser. Bruk av de internasjonale regnskapsstandardene IFRS, inkludert IFRS for SME, vil medføre en helt annen grad av transparens enn det som i dag synes å være praksis. Det kan sikkert innvendes at IFRS ikke inneholder detaljerte krav til tilleggsopplysninger som utvalget har vurdert på enkelte poster i regnskapet, men standardene inneholder krav om at transaksjoner skal regnskapsføres til virkelig verdi av transaksjonene. Og det skal gis særskilte opplysninger om transaksjoner mellom nærstående parter.

De internasjonale revisjonsstandardene (International Standards on Auditing – ISA) er også kjent blant revisorer (accountants) i de fleste land i verden.

Vi mener det er grunnlag for å vurdere nærmere om det for transaksjoner med parter i skatteparadis bør innføres krav til dokumentasjon som foreslått i NOU 2009:4 pkt 10.5. I tillegg kan det også vurderes om man i skatteavtaler med skatteparadiser bør stille krav om utarbeidelse, revidering og offentliggjøring av årsregnskap.

Sanksjoner mot rådgivere

Utvalget foreslår i pkt. 9.1.2 b særlige plikter for og sanksjoner mot rådgivere som tilrettelegger for "skadelige strukturer". Utvalgets forslag er lite presist og det er vanskelig å forstå omfanget av forslaget. Skatteunndragelsesutvalget har i NOU 2009:4 lagt frem forslag knyttet til skatterådgiverne. Vi anbefaler at departementet ser hen til oppfølgingen av det forslaget.

Regnskapskrav for norske foretak

Under sammendraget av utvalgets forslag i pkt 1.4 fremmes forslag om nye krav til innholdet i årsberetningen. Så vidt vi kan se omhandles ikke dette noe annet sted i utredningen. Det er mulig at forslaget i pkt. 1.4 henger sammen med drøftelsen i pkt 9.1.3. som omhandler tilleggskrav til årsregnskapet. Årsregnskapet og årsberetningen er etter regnskapslovgivningen to separate dokumenter. I forarbeidene til loven er det drøftet hvilke opplysninger som hører hjemme i årsregnskapet og hvilke som hører hjemme i årsberetningen. Det er av utredningen ikke enkelt å vite hvor utvalget har tenkt å hjemle de nye opplysningskravene.

Regnskapsloven § 3-9 dels pålegger og dels gir adgang for norske foretak til å avlegge regnskap etter EU-godkjente internasjonale regnskapsstandarder – IFRS. For selskaper som avlegger årsregnskap etter disse standarder er det meget begrenset adgang for norske myndigheter å stille tilleggskrav – blant annet slike som er foreslått i pkt 9.1.3. Multinasjonale selskaper avlegger i stor utstrekning årsregnskap etter IFRS. Dersom det da kun kan stilles tilleggskrav til andre enn de IFRS-rapporterende, anser vi det som et dårlig forslag.

Både regnskapslovens grunnleggende prinsipper og IFRS forutsetter at alle transaksjoner, inkludert reelle transaksjoner mellom nærstående parter, skal regnskapsføres til virkelig verdi. Det er alltid en risiko for at slike transaksjoner feilpriser, men det nødvendige regelverket for regnskapsføring skulle således allerede være til stede.

Også når det gjelder tilleggsopplysninger om transaksjoner mellom nærstående parter har regnskapsloven flere bestemmelser som dekker en del av hva utvalget synes å etterspørre. Det gjelder plikten til å gi opplysninger om datterselskap og tilknyttet selskap, jf regnskapsloven §§ 7-15 og 7-36. og om antall årsverk som har vært sysselsatt i regnskapsåret, jf. regnskapsloven §§ 7-30 og 7-43. I NOU 2008:16 er det foreslått å utvide kravene til opplysninger om nærstående parter.

Rapportering av Corporate Social Responsibility

De opplysninger utvalget drøfter i pkt. 1.4 mener vi bør vurderes rapportert på annen måte enn i årsregnskap og årsberetning. Rapportering i årsregnskap og årsberetning har en del begrensninger i hva som er mulig, jf. ovenfor. Men det finnes alternative rapporteringsformer som burde vært drøftet i forhold de ønskede opplysninger.

En god del selskaper både i og utenfor Norge rapporterer allerede om sosial ansvarlighet (Corporate Social Responsibility – CSR). Her pågår det et omfattende internasjonalt arbeid med utvikling av standarder og veiledning. Enkelte av disse reglene inneholder veiledning også på de områder som utvalget har vurdert, blant annet reglene fra Global Reporting Initiative – GRI, se St.meld. nr. 10 (2008-2009) pkt 6.3.

Etter vår oppfatning er det mer hensiktsmessig for alle brukere av årsregnskap at rapporteringen av slike forhold skjer på den måte som er utviklet spesielt for dette formålet og som foretakene allerede har innrettet seg på. Om man ønsker opplysninger ut over det som rapporteres etter for eksempel GRI, bør man vurdere å påvirke kravene i disse reglene.

Internprising i skatteretten

Det kan synes som utvalget i sin drøftelse i pkt. 9.1.4 ikke er helt klar over hvilke skatteregler som allerede gjelder for internprising i Norge. Dette gjelder både kravene til hvordan prisingen skal skje og kravene til å gi opplysninger om internprising. Det utøves betydelig kontroll av internprising i dag. Reglene er ganske nye og svært ressurskrevende å etterleve. Vi mener de gjeldende nasjonale og internasjonale regler allerede er omfattende og ikke bør endres uten at man har evaluert praksis.

Skatteparadiser og skatteavtaler

Utvalget gir flere steder uttrykk for skepsis til skatteavtaler og den måte de virker på, og synes ikke å være imponert over det arbeidet som OECD leder med å utvikle avtaler om informasjonsutveksling med skatteparadiser. Vi kan være enige i at det er en tidkrevende prosess å fremforhandle skatteavtaler. Men den drøftelse som utvalget gir på dette området, fremstår som urealistisk. Vi tror at man bør fortsette det arbeid Finansdepartementet gjør på dette området gjennom deltakelse i arbeidet i OECD og FN.

Utvalget har heller ikke drøftet betydningen av Nokus-reglene (regler for Norsk Kontrollert Utenlandsk Selskap i lavskatteland) i utredningen. Vi mener dette er en vesentlig mangel ved utredningen.

Skatteunndragelsesutvalget har i NOU 2009:4 foreslått utredning av mer realistiske forslag for å hindre unndragelser knyttet til transaksjoner med skatteparadiser. Vi anbefaler regjeringen å gå videre med disse forslagene i stedet for de som drøftes i kapitalfluktutvalgets utredning.

Norskregistrert utenlandsk foretak NUF

En stor utfordring innenfor transnasjonale selskaper og skatteunndragelse er den store fremveksten av norskregistrerte utenlandsk foretak (NUF). Skatteparadiset Seychellene er det land utenfor EØS med flest antall NUF registrert.

Det er overraskende at utvalget ikke drøfter utfordringene med NUF. Et tiltak for å hindre etablering av norske foretak i skatteparadiser, er å redusere utbredelsen av NUF.

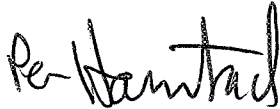
Andre rapporteringskrav

Som nevnt ovenfor savner en vurdering av alternative rapporteringsformer. Den viktigste å se på er Global Reporting Initiative – GRI. Det finnes også flere organer som arbeider med Corporate Social Responsibility som er inne på de områder som utvalget har drøftet.

Det er også flere forslag til rapporteringer for transaksjoner mellom multinasjonale foretak som utvalget burde ha vurdert, men som kun er nevnt i utredningen. Det gjelder blant annet EITI (Extractive Industries Transparency Initiative) om åpenhet i olje- og gasssektoren og gruveindustrien

Vi gir gjerne ytterligere opplysninger om disse spørsmålene.

Med vennlig hilsen
Den norske Revisorforening

Per Hanstad
Adm. direktør

Harald Brandsås
Fagdirektør